

ONDERWIJS & TAAL

EUROPEES PARLEMENT Brussel

11u - Dinsdag 14 juni 2022

Altiero Spinelli, zaal ASP A5E1

Gastheer: Europees parlements lid Jordi Solé

Europese ronde 'Taal & onderwijs' met

PAUL BILBAO Baskenland

AN DE MOOR Vlaanderen

ENRIC GOMÀ Catalonië

'Debat en vragen & antwoorden' met de drie sprekers en

FRANÇOIS ALFONSI , **MARK DEMESMAEKER**,

ANNA ARQUÉ , **BERNARD DAELEMANS**

! **U moet uw komst bevestigen** via 14J@icec.ngo. Beschikt u niet over een EP-accreditatie dan hebben we uw voornaam en naam, geboortedatum, nationaliteit en ID-kaartnummer nodig, ten laatste tegen vrijdag 3 juni.

ONDERWIJS & TAAL

EUROPEES PARLEMENT Brussel

AN DE MOOR Vlaanderen

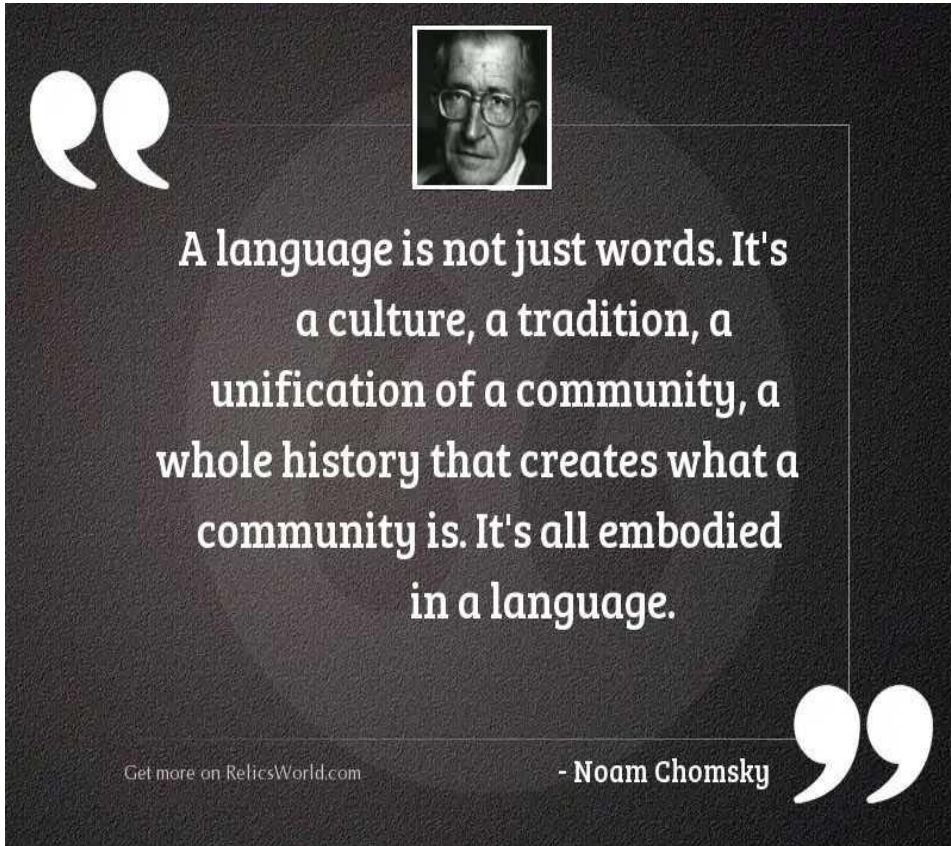
Welke bedreigingen
kent het onderwijs in Vlaanderen?
En welke oplossingen zijn er al?

Kader

- Inleiding
- Onderwijskwaliteit onder druk
- Oplossing 1) Kenniscentrum onderwijs
- Oplossing 2) Leesoffensief
- Oplossing 3) Decreet taalregeling

Nederlands = kern van Vlaamse identiteit

“

A language is not just words. It's a culture, a tradition, a unification of a community, a whole history that creates what a community is. It's all embodied in a language.

”

Get more on RelicsWorld.com

- Noam Chomsky

MAAR: is niet overal zo!

➤ Balkan (Serven en Kroaten) én de Ieren:
godsdienst = kern

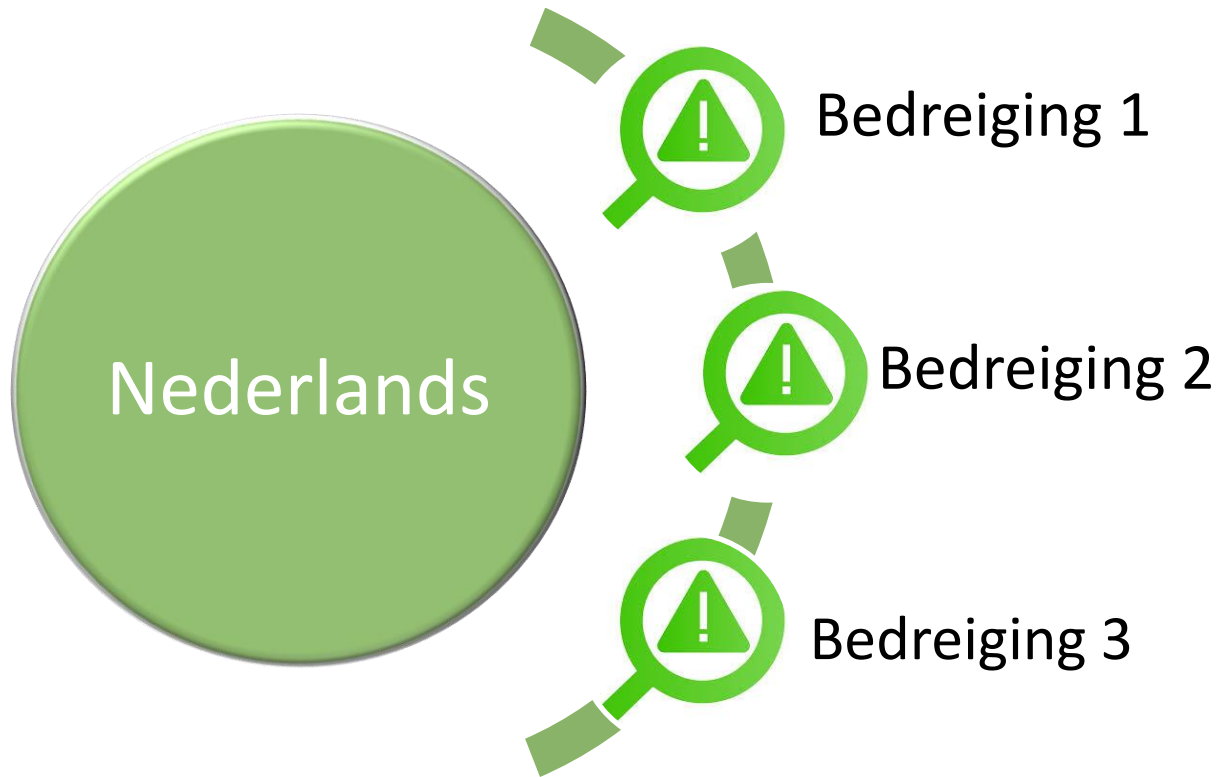
➤ Joodse volk: *afstamming van de moeder = kern*

1930: vernederlandsing Universiteit Gent

1935: Nederlands in rechtszaken

1938: taalwet voor het leger

1 officiële taal in Vlaanderen: Standaardnederlands

The screenshot shows a webpage from 'taal:unie'. The navigation bar includes 'Thema's', 'Agenda', 'Actueel', 'Over de Taalunie', 'Financieringen', and 'Taalv'. The main content area features a video player with a man speaking. Below the video, the text reads: 'Dossier Standaardtaal en talige diversiteit in het onderwijs >'. There are four tags: 'Meertaligheid', 'Onderwijs', 'Standaardtaal', and 'Taalvariatie'. The video title is 'Hoe gaan we om met standaardtaal en talige diversiteit in het onderwijs?' and the date is '03 jun 2020'. The speaker is identified as 'Prof. Dr. Frans Hinskens, voorzitter adviescommissie'. Below the video, a paragraph states: 'Hoe gaan we in het onderwijs om met het Standaardnederlands, taalvariatie en meertaligheid? Dat is een belangrijke en actuele kwestie, die vraagt om verstandig beleid. Om die vraag te beantwoorden heeft het Algemeen Secretariaat van de Taalunie een commissie van experts om advies gevraagd.'

"Dag Karl, gij ept voor ons
dienen
dikken boek
elemaal uitgelezen.

Vertelt ne
keer."

Taalsignaal voor 6 miljoen Vlamingen.

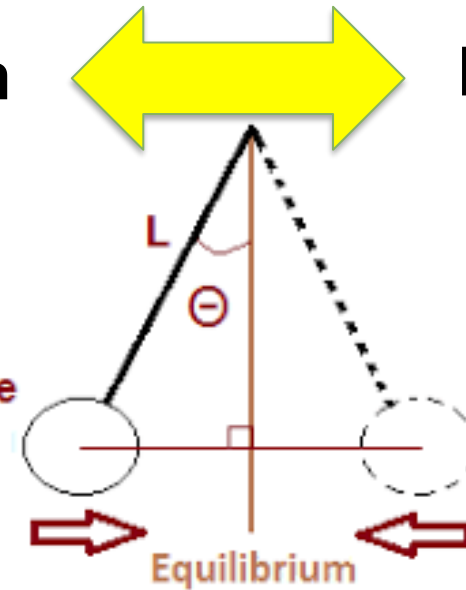
1. Tussentaal = arm Nederlands

Oemarcheerta?
(= Hoe werkt dat?)

2. Inzet van thuistalen in de klas

“Max. inzetten van thuistalen in de klas = belangrijk voor welbevinden”

Meertaligheid is een troef

Inzetten van de thuistaal in de klas en op school

- De thuistaal als brug/steiger voor leren
  - Kennis/vaardigheden in eigen taal (T1) als opstap naar verwerving kennis/vaardigheden in andere taal (T2)

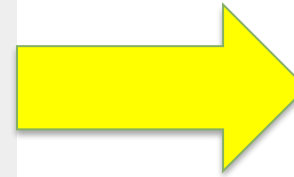

3. Verengelsing van (hoger) onderwijs

RUBRIEK: TAALADVIES

De 'verengelsing' van de maatschappij

Paperback
Benchmark
Chillen University
Employability
Troubleshooter
Issue Positionpaper
Brainstormen
Smartphone
Loverboy Checken

Kader

- Inleiding
- Onderwijskwaliteit onder druk
- Oplossing 1) Kenniscentrum onderwijs
- Oplossing 2) Leesoffensief
- Oplossing 3) Decreet taalregeling

Alarmbel: PIRLS 2006-2016 bij 10-jarigen

Progress in International Reading Literacy Study

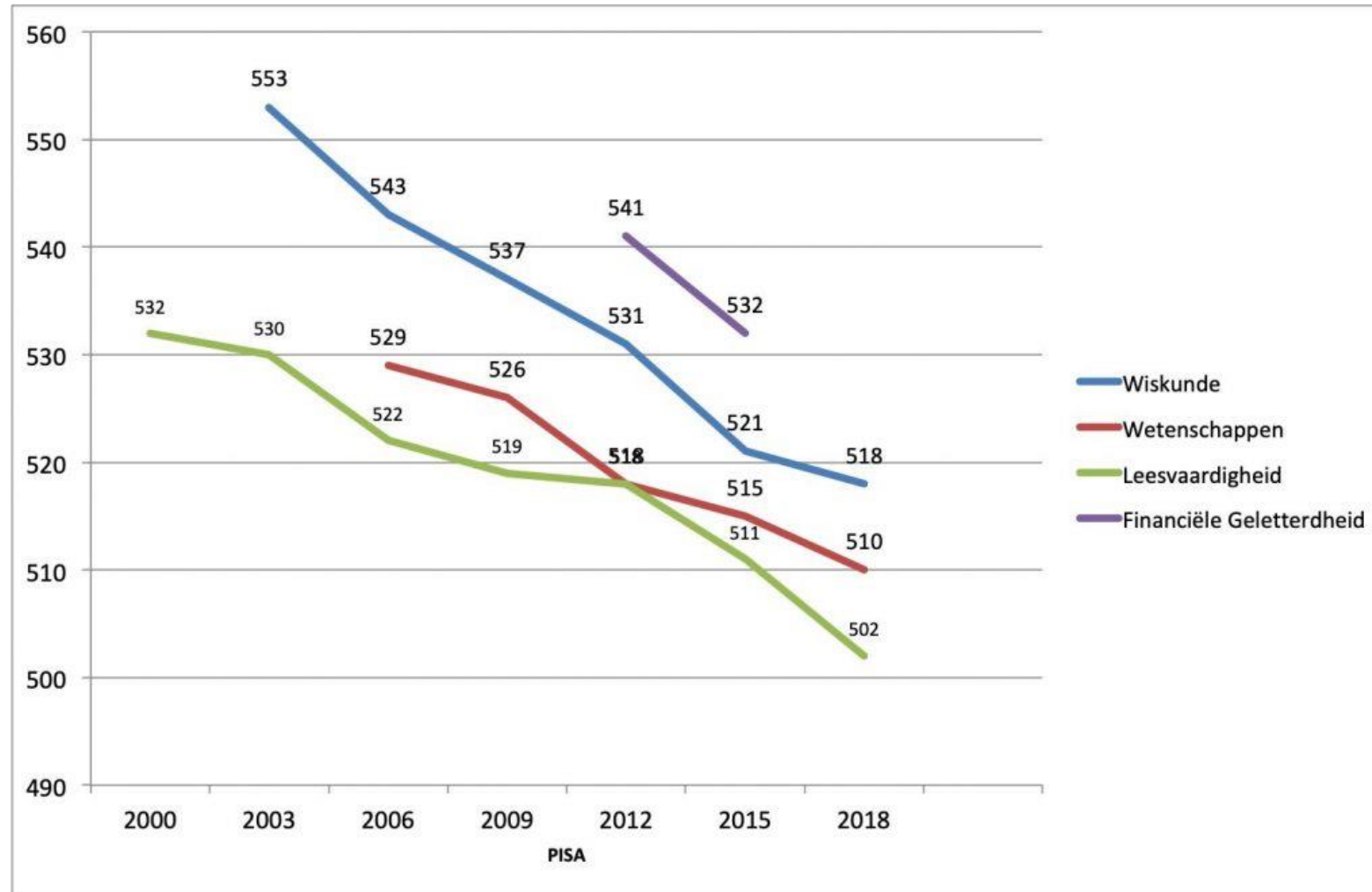
Landen	Gemiddelde score (S.E.)
Rusland	581 (2,2)
Singapore	576 (3,2)
Hong Kong	569 (2,7)
Ierland	567 (2,5)
Finland	566 (1,8)
Polen	565 (2,1)
Noord-Ierland	565 (2,2)
Noorwegen (5)	559 (2,3)
Chinees Taipei	559 (2,0)
Engeland	559 (1,9)
Letland	558 (1,7)
Zweden	555 (2,4)
Hongarije	554 (2,9)
Bulgarije	552 (4,2)
Verenigde Staten	549 (3,1)
Litouwen	548 (2,6)
Italië	548 (2,2)
Denemarken	547 (2,1)
Macao	546 (1,0)
Nederland	545 (1,7)
Australië	544 (2,5)
Tsjechië	543 (2,1)
Canada	543 (1,8)
Slovenië	542 (2,0)
Oostenrijk	541 (2,4)
Duitsland	537 (3,2)
Kazakhstan	536 (2,5)
Slowakije	535 (3,1)
Israël	530 (2,5)
Portugal	528 (2,3)
Spanje	528 (1,7)
VLAANDEREN	525 (1,9)
Nieuw-Zeeland	523 (2,2)
Frankrijk	511 (2,2)
PIRLS 2001-gemiddelde	500
Wallonië (FG)	497 (2,6)

Vlaanderen presteert ondermaats voor begrijpend lezen

- 32ste plaats op 45 landen en 14de op 16 West-Europese landen
- slechts 8% leest op het geavanceerd begripsniveau
- nog 4% zet een toppprestatie voor begrijpend lezen neer, terwijl het internationale gemiddelde 10% is

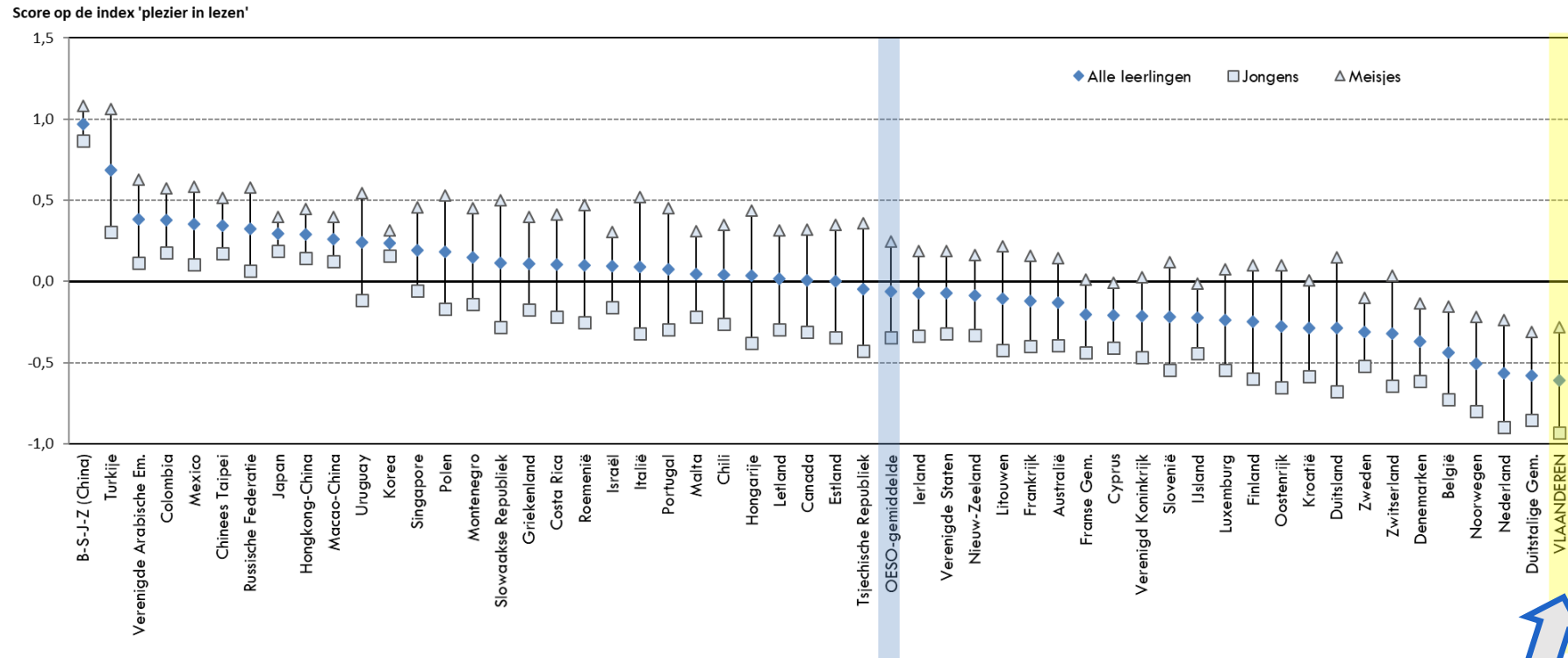
Alarmbel: PISA 2018 bij 15-jarigen

Programme for International Student Assessment

Alarmbel PISA 2018 bij 15-jarigen: LEESPLEZIER

Programme for International Student Assessment

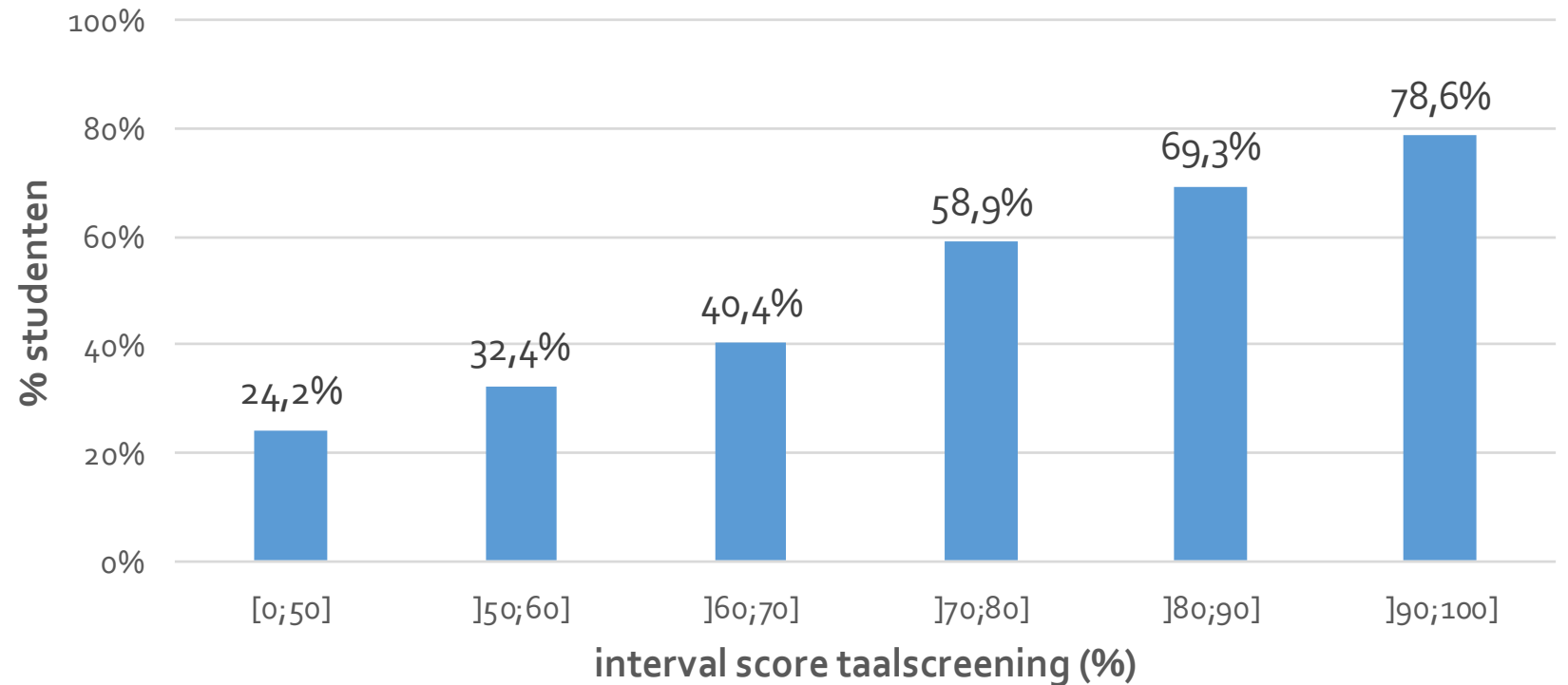
Vlaanderen
is onderwijs & vorming

DEPARTEMENT
ONDERWIJS & VORMING

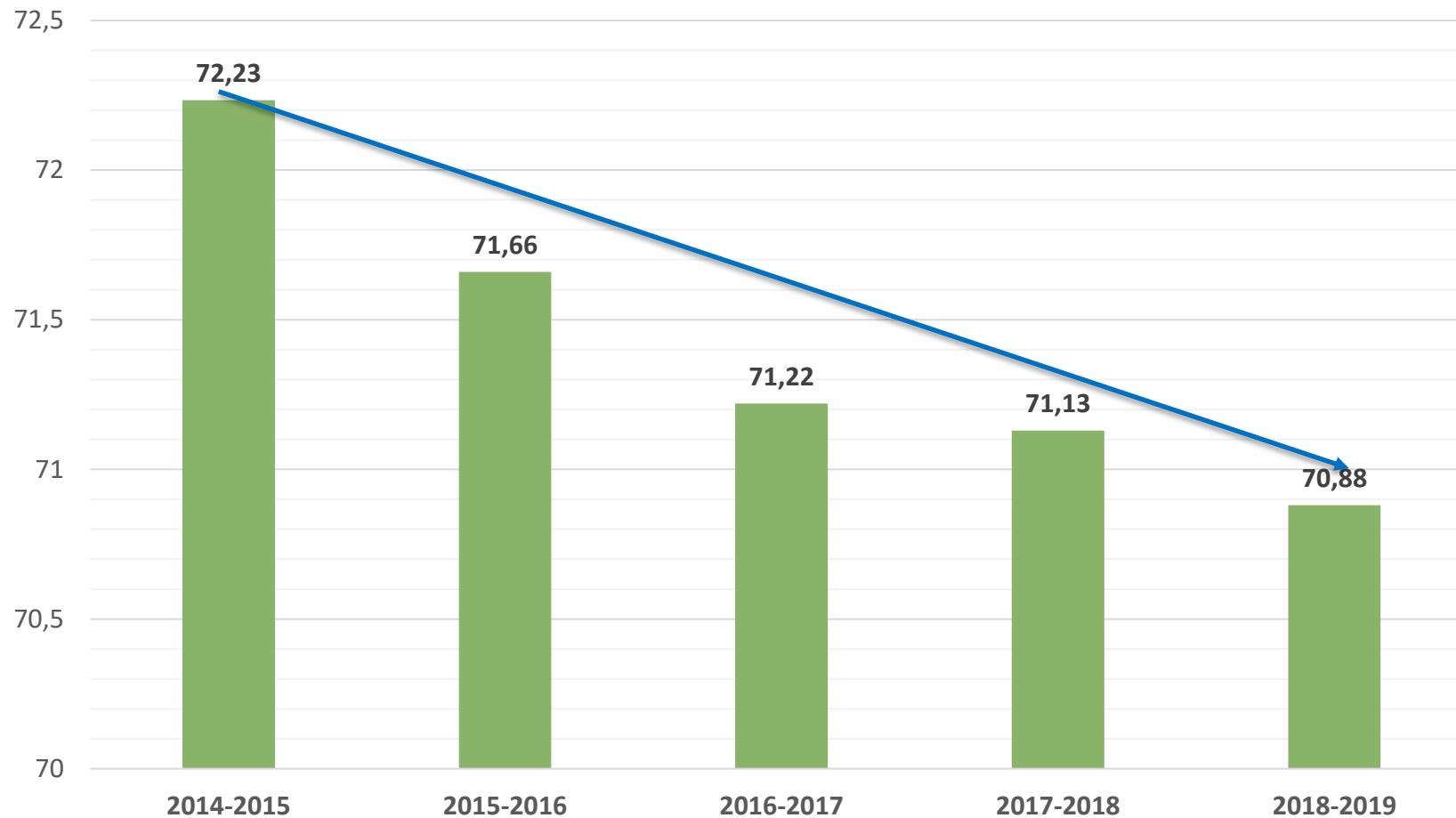
Alarmbel onderzoek Odisee: resultaten taaltest bij 8.052 eerstejaarsstudenten 2014-2019

Taalvaardigheid vergroot
slagingskansen

Auteur: Maarten Dessing Datum: 30/9/2016

Alarmbel onderzoek Odisee: resultaten taaltest bij 5.032 eerstejaarsstudenten 2014-2019

Alarmbel onderzoek Odisee

woordenschatkennis van studenten is problematisch

Vier op vijf weet niet wat 'impliceren' betekent

Drie voorbeelden

Drie concrete voorbeelden tonen aan hoe de taalkennis van hogeschoolstudenten erop achteruitgaat. De woorden 'impliceert', 'complementair' en 'achterhaald', gebruikt in een zin, konden niet exact uitgelegd worden.

- Het onderzoek heeft uitgewezen dat een trotse en zelfzekere houding mannelijkheid en status impliceert.
- 20% antwoorde juist
- De oprichter van Amazon benadrukte hoe complementair het touw stil wel is met digitale tablet-pc's als de iPad.
- 59% antwoorde juist
- Economische modellen zijn achterhaald, de welvaartsstaat is deels ingestort.
- 51% antwoorde juist

De taalvaardigheid van hogeschoolstudenten daalt, blijkt uit onderzoek van Odisee. Dat hypothekeert hun slaagkansen.

VAN ONZE REDACTIE
ELISE DE MOOR
Sinds 2012 moeten eerstejaarsstudenten van hogeschool Odisee bij de start van het academisch jaar verplicht een taaltest afleggen. Omdat de hogeschool de invloed van taalvaardigheid op de slaagkansen van de studenten wilde onderzoeken, vergaakte taalbeleidsoordinator An De Moor de resultaten van die taaltest met de onderwijsprestaties in het eerste inschrijvingsjaar.

'Alarmerend'
Uit de analyse van de taaltest van 4.022 eerstejaarsstudenten tussen 2013 en 2018 blijkt dat de taalvaardigheid van hogeschoolstudenten drastisch achteruitgaat. De vaardigheid van begrip kan toenamen af, zegt An De Moor. Studenten kunnen overtuigende de structuur van een tekst bepalen, wat het studeren bemoedijkt. Daarnaast kunnen de eerstejaarsstudenten steeds moeilijker het onderscheid maken tussen formeel en informeel taalgebruik. Ze weten vaak niet meer wat het verschil is tussen taal in een professionele context en in een chatgesprek.

Ook de woordenschat van eerstejaarsstudenten neemt af, zo blijkt uit het onderzoek (zie hier). 'Veel studenten blijken de betekenis van woorden als 'empathie' of 'obscure' niet te kennen', zegt De Moor, die de resultaten 'alarmerend' noemt, omdat er een direct verband is met hun slaagkansen. Een grote taalvaardigheid is geen garantie op een succesvolle studie - er moet ook gestudeerd worden - maar het is wel een voorwaarde. 'Studenten met een taaltestscore lager dan 30 procent, hebben maar een geringe kans om goede examens af te leggen - ook in de bèta-wetenschappelijke', zegt An De Moor. Anderzijds maakt een zwakke taaltest een succesvolle studie ook niet onmogelijk. 'Een kwart van degenen die zwak scoren op de taaltest, halen nog een studie-officiële die nit-zicht biedt op een diploma.'

Brede instroom
Hoe komt het dat de taalvaardigheid van de studenten zo achteruit gaat? Volgens Tom Colpaert van de dienst Kwaliteit en Beleid bij Odisee, is de instroom veel diverser geworden. Dat verklaart ook de slechte score van de campus Brussel, waar de instroom nog diverser is dan in pakweg Aalst en Sint-Niklaas. Studenten die starten in de richting Accountancy in campus Brussel behaalden de laagste resultaten in de taaltest. 'Bachelordiploma zijn vooral de sociaal-economische status van de student, en zijn thuisstaal. De schoolachtergrond is de belangrijkste factor', aldus Tom Colpaert.

Bijspijkeren
Volgens An De Moor is er meer aan de hand. 'Er is in de eindtermen te weinig aandacht voor cognitieve taalvaardigheden', vindt ze. De dalende prestaties in Nederland op het einde van het basisonderwijs en het einde van de eerste graad in het secundair onderwijs zetten vorig maand de discussie over de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs nog eens op scherpe (DS 5 april). Dat nu ook de taalvaardigheid bij hogeschoolstudenten afneemt, lijkt te bevestigen dat de taal in ons onderwijs geïmpop is.

Maar het half is niet verdronken. Om te vermijden dat taal een hindernis is voor de studenten die bij de taaltest onder de ceptuur van 70 procent scoren, is er bij Odisee

een (meer)taalbeleidplan uitgestippeld. Per opleiding werd er een taalcoach aangesteld. Vakdocenten worden geprofessionaliseerd om taalbewust les te geven. Met het project #OdiseeLost worden er leerovernameplan georganiseerd om het leerplan te bevorderen. 'Het is beter om op jonge leeftijd taalvaardigheid bij te brengen', zegt An De Moor. 'Maar het is geen verloren zaak. Bijspijkeren helpt.'

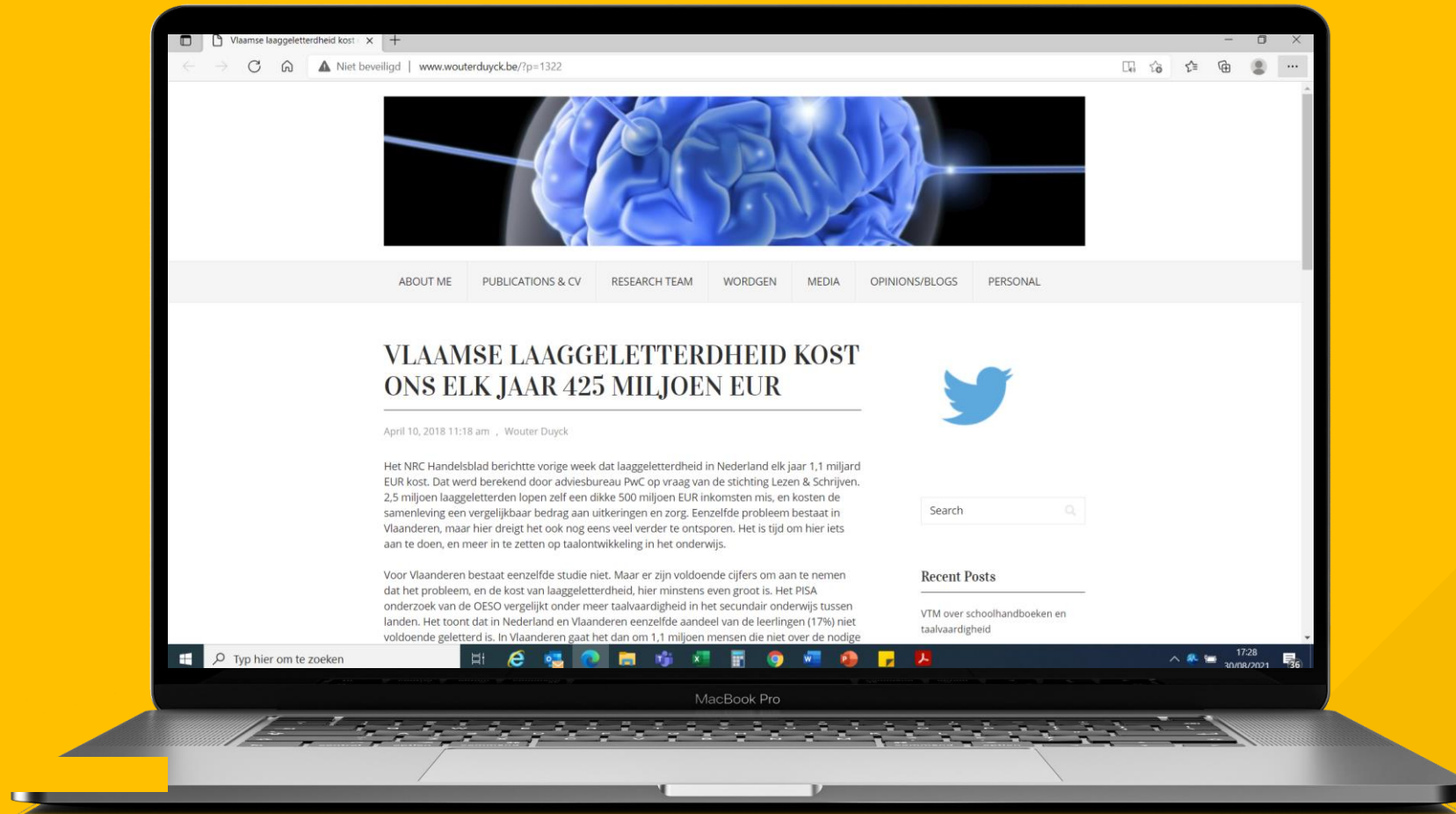
'Studenten met taaltestscore lager dan 30 procent, hebben maar geringe kans om goede examens af te leggen'

AN DE MOOR
Taalbeleidsoordinator hogeschool Odisee

'Het is beter om op jonge leeftijd taalvaardigheid bij te brengen. Maar het is geen verloren zaak. Bijspijkeren helpt'

Alarmbel: Vlaams onderzoek

De factuur voor de toenemende laaggeletterdheid betalen wij allemaal

Effectief leesonderwijs in de lerarenopleiding: kansen, drempels en uitdagingen

Hoe bereiden lerarenopleiders in Vlaanderen en Nederland toekomstige leraren voor om effectief leesonderwijs te geven aan hun leerlingen? Wat hebben de lerarenopleiders en opleidingen nodig op dit gebied? Zijn er goede praktijkvoorbeelden die inspirerend kunnen zijn, en waar liggen er kansen, drempels of uitdagingen? Op die vragen een antwoord krijgen is belangrijk, want goed zijn in lezen is cruciaal om vlot te kunnen meedraaien in de 21ste-eeuwse samenleving, waarin informatie verwerken en kennis verwerven belangrijke vaardigheden zijn.

Auteur

Heleen Rijckaert & Carlijn Pereira

Publicatiejaar

2021

Uitgever

De Taalunie

Nieuws Onderwijs

Het is van levensbelang, maar leerkrachten in spe zijn onvoldoende voorbereid om kinderen te leren lezen

Leren lezen op een school in Gent. Beeld: Wannes Nimmegeers

Toekomstige leerkrachten leren onvoldoende hoe ze hun leerlingen moeten leren lezen. Dat zegt de Taalraad na een doorlichting van Vlaamse en Nederlandse opleidingen.

PIETER GORDTS 21 oktober 2021, 03:00

Alarmbel: lerarentekort

DeMorgen.

IN HET NIEUWS | MENINGEN | POLITIEK | BETER LEVEN | TV & CULTUUR | VOOR U UITGELEGD | TECH &

Lerarentekort dreigt straks nóg nijpender te worden: 'We overwegen sommige richtingen stop te zetten'

vr NWS

Hoofdpunten Regio Kijk Luister Net binnen Zoeken

Door lerarentekort aarzelen schoolbesturen om leraren nog tijdelijk verlof voor een andere opdracht toe te staan

Brigitte Vermeersch
do 19 mei 06:00

Kader

- Inleiding
- Onderwijskwaliteit onder druk
- Oplossing 1) Kenniscentrum onderwijs
- Oplossing 2) Leesoffensief
- Oplossing 3) Decreet taalregeling

[Home](#) > [Luister](#) > [Radio 1 Select](#) > [De wereld vandaag](#) > Commissie beter onderwijs adviseert om terug te keren ...

Commissie-Beter Onderwijs adviseert om terug te keren naar "kern van het onderwijs"

Door De Wereld Vandaag

🕒 6 dagen geleden 🎧 09:47 min

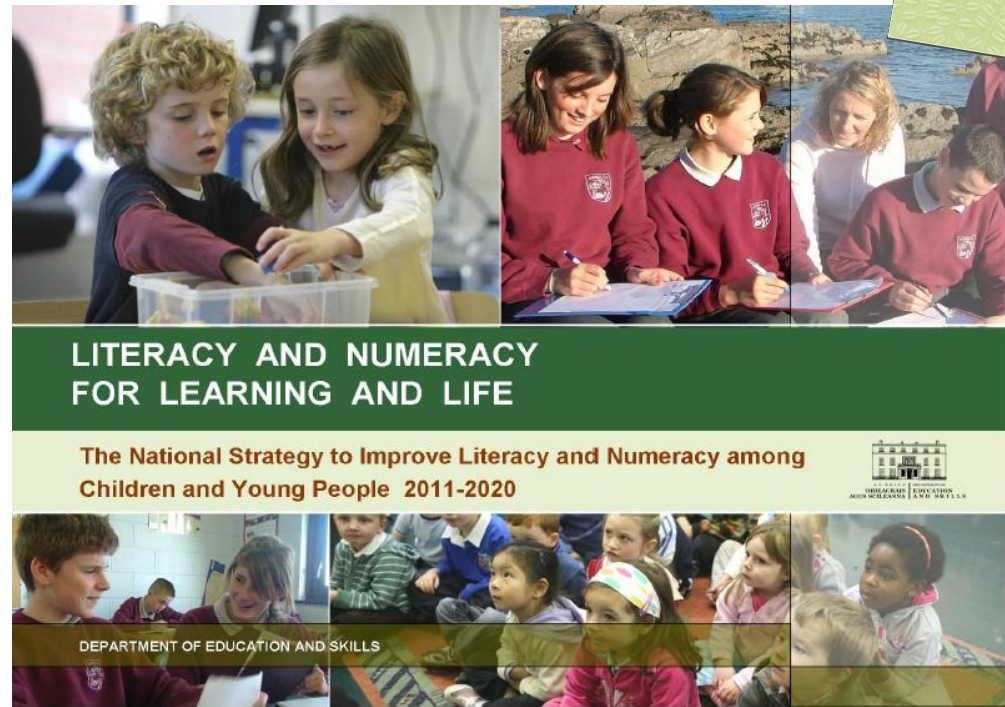
De Commissie-Beter Onderwijs onderzocht op vraag van Vlaams onderwijsminister Ben Weyts hoe we het niveau van ons onderwijs opnieuw omhoog krijgen. "In tien jaar tijd is het leesniveau in het vierde leerjaar er tien maanden op achteruit gegaan. We moeten dringend terug naar de kern van onderwijs", zegt voorzitter Philip Brinckman.

Kader

- Inleiding
- Onderwijskwaliteit onder druk
- Oplossing 1) Kenniscentrum onderwijs
- Oplossing 2) Leesoffensief
- Oplossing 3) Decreet taalregeling

Het Leesoffensief (LOF): inspiratie

Inspiration

PISA	plaats
2000	5
2006	5
2009	17
2015	3

november 2021

Het Leesoffensief (LOF): 50 acties

6 strategische actieterreinen:

1. Vroeggeletterdheid (+ Welzijn)
2. **Onderwijs en lerarenopleiding**
3. Bibliotheken
4. Cultuurparticipatie en levenslang lezen
5. Onderzoek, opvolging en innovatie
6. Imagoverbetering lezen: campagne leescultuur

- ▶ We richten ons vooral op de allerjongsten, de zwakke of moeilijke lezers en de niet-lezers, maar werken **inclusief** en trekken **iedereen** in hetzelfde leesbad (leraren, lerarenopleiders, docenten, opvoeders in kinderopvang, (groot)ouders, bibliotheekmedewerkers, vrijwilligers-tutors...).
- ▶ We maken van het Leesoffensief een **brede maatschappelijke uitdaging**.

Kader

- Inleiding
- Onderwijskwaliteit onder druk
- Oplossing 1) Kenniscentrum onderwijs
- Oplossing 2) Leesoffensief
- Oplossing 3) Decreet taalregeling

3. Verengelsing van hoger onderwijs

Commissie Hoger Onderwijs oordeelt over RANDVOORWAARDEN voor anderstalige Bachelor of Master

1

**De instelling moet de
aanvraag motiveren:**

- ✓ de meerwaarde voor de student en het afnemend veld
- ✓ de functionaliteit voor de opleiding

2

**Er moeten voldoende garanties
inzake kwaliteit en
democratisering aanwezig zijn:**

- ✓ vereiste onderwijstaalkennis van docenten
- ✓ bijscholingsmaatregelen voor studenten en docenten

3

**Er moet aan de
equivalentievoorwaarde
voldaan zijn**

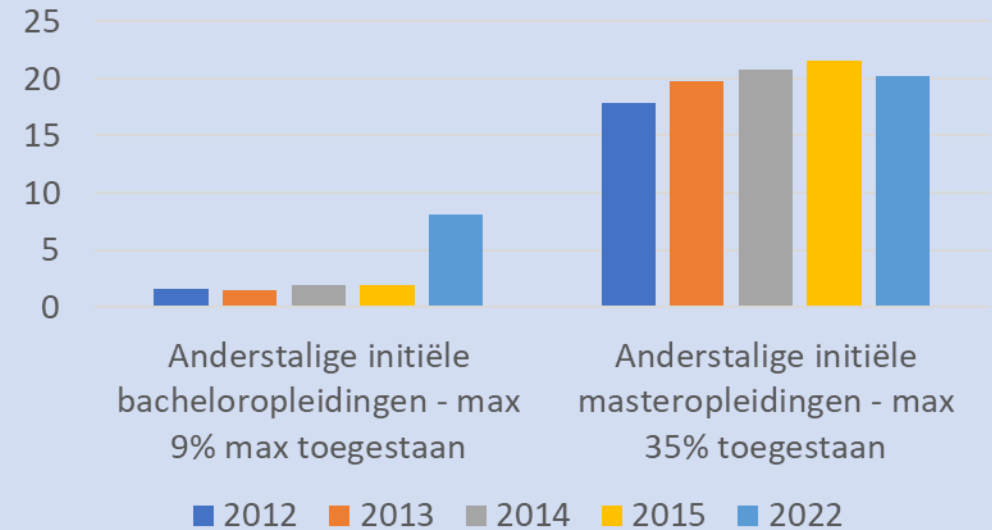
13 JULI 2012. - Decreet betreffende de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten (1)

- **Max. aantal anderstalige bachelor- (6 % > 9 %) en master- (35 %) opleidingen**
- **Maximum% voor anderstalige vakken**
  - ✓ **Bachelors: max. 18,33 %**
  - ✓ **Masters: max. 50%**

Anderstalige Bachelor- en Masteropleidingen in Vlaanderen

	Anderstalige initiële bacheloropleidingen	Anderstalige initiële masteropleidingen
2012	1,58 %	17,84 %
2013	1,43 %	19,72 %
2014	1,95 %	20,77 %
2015	1,95 %	21,59 %
2022	8,08 %	20,21 %

Verengelsing in Nederland:
20% van bacheloropleidingen
70% van masteropleidingen

Meer taalfierheid, meer taalzorg, meer taalwaakzaamheid

tegen

1. tussentaal
2. teveel
inzetten van
thuisstalen in
de klas
3. verengelsing

Bedankt
voor de
aandacht!

an.demoor@odisee.be
an.demoor@kuleuven.be

